

ȘEZĂTOAREA

Anul VII.

Folticenii, 1 Octombrie 1902.

No. 8.

Bucătăria țaranului

*Brânza de vaci. Mai fice de pământ
și alți mîncare - jureleau, (să
am să se le face, amăru - si)*

Urda se scoale din zărul de sub caș, la chipul următor: se ia zărul de sub caș [jintuitul], se pune într'o caldare la fert pe foc, și în timpul cîl caldarea stă la fert, se tot mestecă în ea cu un *trujeri* [bă] cu să nu se priudă pe fund și să se afume. Din jintuitul acesta căpătăm *jintuța*, care se minuceă cîl e calduță. După ce jintuța s'a răcit, se toarnă în strecurătoare și se lasă de se scurge bine; ceea ce rămîne se numește *urda*. *Urda* e dulce și săltoasă ¹⁾.

Brînză de vaci se prepară din *chișleag*, astfel: oalele, după ce s'au zmintit pentru unt, se pun la foc, ori se toarnă chișleagul într'un ceauu mare pus pe foc, de se *scoace*. Cînd chișleagul s'a *scopt* (s'a prefăcut în brînză), se toarnă într'o strecurătoare, ca să se scurgă zărul. Ceea ce rămîne în strecurătoare e brînză de vaci. Brînză de vaci s'adea se găsește numai pe la țară [în partea răsăriteanu a județului]: muntenii amestecă laptele de vacă cu cel de oi, de fac caș. Brînză de vaci se minuceă ori s'adea cu mămăligă caldă, ori topită cu ouă, ori amestecată, cînd e proaspătă, cu zmlutină.

Cînd brînză de oi e prea tare, sau cînd te saturi de minceat numai brînză s'adea, ea se topește în *ligac* ori *hîngău*, sau în *hirb* de ceauu, adăugindu-i se apă, cir de mămăligă ori un ou, două. După ce s'a topit bine, se minuceă cu mămăligă caldă.

Inăcreala un-t de cîl zărul de vacă ori de oac înăcrit ca oțetul; cu ea se prepară mîncări acre. Inăcreala se face cu barabule, cu sfeele și cu verdețuri dregindu-se cu ouă, ori smintină.

Inăcreala cu barabule se face așa: se pune inăcreala la foc cu verdețuri și se ferbe. Cînd buruenele s'au fert bine, se toarnă în oală cartofele ferte și mărunțalite bine; se lasă de mai ferb, se pune sare,

1). Comunicat de I. Todoroscu - Cotarguș - Broșteni.

ȘEZĂTOAREA

și cine are gust și *chiperiū*, se lasă de se mai răcesc și se dau în masă după ce, cine are și vrea, s'au dres cu un ou ori zmintină. În cele mai multe cazuri se mincă nedrese. Înăcreala cu barabule se mai face și punind de-o dată și înăcreala și barabulele și legumele, ferbindu-le toate o dată. Cum barabulele ferb mai de grabă, ele se *secuesc* (se sfarmă tare). — Înăcreala cu sfece se prepară punind într'o oală sfece *hăcuite* mărunț, legume și înăcreală și ferbindu-se pînă cînd sfecele sînt bune de mincat. Punind peste acest soi de bucate sare, și *chiperi*, cine vrea, dregindu-se cu un ou ori zmintină și răcindu-se, se dă la casași spre ospatare.

Unia ferb de-o parte sfecele cu legume și sare și cînd sfecele sînt ferte bine, se amestecă, se mai ferb, se răcesc și se dau în masă. 1)

Tot așa se prepară și înăcreala cu păstăi de fasole și cu bostănci.

Verzele se fac primavara și vara. Ele se prepară așa : se culege lobodă, știr, marar și frunze de sfeclă, se *hăcuie* bine, se spală și se pun la fert, cu ceapă ori cozi de ceapă, și cînd sînt scăzute și ferte bine, se toarnă peste aceste legume, ori zară de sub unt, ori lapte acru, ori zmintină, de capătă gust acrișor. În urmă se dreg cu un ou, ori cu ceapă *pîrgăluită* 2) (rumenită) în unt și răcindu-se puțin, se mincă cu mămăligă caldă și cam virtuoasă. În verze se pune sare și *chiperiū*, după ce au fert. La țară (la cîmp), peste legumele ferte se toarnă înăcreală, și mai ferbind puțin, se *dreg* verzele cu zmintină ori ou zbătut, se sară, se pune în ele și *ceapa prăjită* cu unt, apoi se mincă.

Diresala e o mîncare de fruct. Ea se prepară din cartofe curățite de coajă, tăete mărunte, spalate curat, și puse cu ceapă și legume să fiarbă la foc. Cînd sînt ferte și scăzute, se umplu cu lapte acru, de-și fac gust acrișor, și în urmă se dreg cu ceapă prăjită în unt. În loc de lapte acru, poți umplea cartofele fierte și cu zmintină. Unii fac *diresala* ferbind barabulele cu borș, și dregindu-le cu zmintină. — Tot așa se prepară *diresala* și din sfece ferte.

Gatejelele, *cocîrțița* sau *cocîrța* e o mîncare clobănească, care se prepară din caș dulce, sfarmat mărunț și amestecat cu *șintuit*, sau zăr de sub caș. — *Gatejelele* se mincă *goale* (fără mămăligă), și după ele dormi bine, căci aduc somn 3).

1). Comunicat de A. Vasiliu, Tatârugi.

2). În com. Pleșești soțul acesta de bucate se numește *diresala*. Com. de G. Lupășu.

3). Comunicat de I. Teodorescu.

ŞEZĂTOAREA

Ursul sau *boşul cu brinză* (*boş de brinză*)¹⁾ se face din mă-măligă caldă şi moale şi din brinză de oi. Ursul are forma rotundă (sferică) cu brinza în centru. De *urşi* au parte mult băceii care umblă la şcoală. Ursul se pune în traista gospodarului când pleacă la drum, căci e mîncare gata. Cel mai bun urs e cel ce se prăjeşte pe cărbuni. — Urs se face şi cu urdă.

Balmoşul, sau *ba'aniş*—*balmoş*, cum îi zice ţiganii, e o mîncare cîobănească. El se prepară ast-fel: se ia zmintină ori jîntuit, se pune la foc, şi cînd începe a ferbe, se pune în el, c'o mînă, făină de păpuşoi şi cu alta se mestecă cu o lingură, în una, pînă ce se îngroaşă de-ajuns. Amestecul acesta numit balmoş se ferbe şi se mestecă pînă ce *chisteşte* [ferbe] untul pe de-asupra. Balmoşul se mîncea cu lingura şi fără mă-măligă, adică gol. — În Drăgăneşti se face balmoş şi cu *mîzură de porc*²⁾.

Dodocul e pentru copiii mici. El se face din mă-măligă caldă cu brinză de oi frămîntată şi făcintă *boşuşor* sau *totoloş*, dîndu-se copiilor în mînă să tacă şi să mînuce.³⁾

Topchitul e o mîncare cîobănească. El se prepară din *jîntuit* pus într'un ceacun şi în care se mărunţeleşte caş dulce şi urdă, ferbindu-se bine cu sare şi ceapă. „În urmi si tot mînucei, măi tati, aşă-i di buu“.⁵⁾

Colacul de caş îl fac cîobanii din brinză *topchită*. Se topeşte brinză de oi, i se dă formă rotundă (ca de colac) şi se lasă de se răceşte. — Colacul de caş se face ca jucărie pentru copil, pentru fele şi neveste. — Cine vrea să-l mînuce, trebuie să-l încălzească întâi.

Ouăle ferte cu sare şi chiperi se mînuce în zilele de fruct. La lasatul săcului de postul cel mare şi de postul Crăciunului toţi casaşii trebuie să mînuce cîte un ou, ca să li se pară postul uşor. Cele mai multe ouă şaranii le mînuce la Paşti. Ouăle ferte se mînuce cu mă-măligă. Unor săteni le plac ouăle moi, altora virtoase.

Albuşul de *ou răscopt* [fert tare] preserat cu făină de peatră

1). Boş de brinză, se zice în partea răsăriteană a judeţului Suceava.

2). Com. de I. Teodorescu—Cotîrleş.

3). Comunicat de Manoliu, învăţ. Drăgăneşti.

4). Comunicat de I. Teodorescu—Cotîrleş.

5). Idem.

SEZĂTOAREA

vinătă, arsă în foc, e bun de albață și de durere de ochi; în loc de făină de peatră vinătă, se poate presăra și zahar pisat. — Din gălbănușuri de ouă răscopt, se scoate *unt de ouă* care-i foarte bun de *dinsele*. Cu ouă clocite zbătute și jumeri de slănină, amestecate cu apă caldă, se clătesc *tot tur. le* ca să se facă galbene și să umble ușor. — Coji de ouă pisate, cu rachiū și alte buruene, în care se pun și *gindaci de turba*, sînt bune de dat femeilor ce au scurgeri de sine îndelungate.

Cînd cocî oul în *spuză* (cenușă ferbinte) să nu-l acoperi de tot, că puii de cloști primavara mor înădușiți.

Nu se miuîncă ouăle tuturor paserilor; cele de cîoară, de țarcă, de uli, ș. a. nu se miuîncă.

Cine pune mîna pe oul de rîndunică, face pacat și capătă *chîstrut* (pistruț-puncte negricioase) pe obraz.

Ouăle se pun în mulțime de miucări; cu ele se dreg mai toate soiurile de borșuri. — Cele mai întrebuiuite ouă sînt cele de găină și de rață. Cele de gîscă, și de curcă nu se miuîncă căci nu se îndură omul, aceste păseri ouîndu-se atitea ouă cîte le trebuie de clocit.

Ouăle roși, galbene, verzi, ș. a. se fac la Paști. Unele ouă se *închistresc* [impistresc] foarte frumos cu *chișița* sau *închistritourea*, ori cu un *seleștînc* sau *pămătuf* făcut din un bețișor și avînd un capăt învîlit cu petecă.

Mai înainte de a se roși, ouăle se împietresc în zăr, în care s'a topit peatră acră, ori în gălbinele făcute din scoarță de pădureț sau din *luște* (niște floricele ce cresc primavara prin bălămurii și arinișuri). Fiînd împietrite, se ferb în *bacan*, un fel de ciurceluțe ce cumpără din trg, și care muet în apă caldă, ne dă culoarea roșie. Cînd ouăle s'aun roșit bine și sînt ferte în de-ajuns, atunci se scot din bacan și se șterg cu un *șumuiag* [șomultoc] de buci, peste care s'a pus unt ori untură, ca să capete o față strălucitoare.

Așazate într'un vas curat, se pun în camară, unde se țin pînă în ziua de Paști, cînd se pun 3-4 pe pască, și se duc la biserică.

Cînd preotul esă cu Învierea a doîna, femeile (la muute) dau dascalilor cîte 1 sau 2 ouă.

Cu ouă roși trebuie să te speli în ziua de Paști cînd te duci la Înviere; cu ouă roși se ciocnește în serbătorile Învierei. Ouă roși se dau și de pomană de sufletul morșilor.

Cojile de ouă roși la Paști trebuiesc date pe apă ca să ajungă la Blajini, și să le ducă veste că au sosit Paștile.

Ouăle roși sînt făcute din bolohaniî ce zvîrleaū jidovii după Maica Domnului, cînd căuta pe Domnul Hristos.

Ouă roși, sfiușite în ziua de Paști la biserică, se țiu pînă la anul și atunci se sparg: dacă oul e săc, n'ai nevoie; dacă e plu, ai nevoie mult. — Găina care face ouă părăsitate (*ouă de părăsitura*) nu mai ouă. La casa unde găinele fac asemenea ouă, nu merge bine. Ouăle părăsitate se zvîrl peste casă, din față, în dosul ei și se zice: „Cum zvîrl eū oul peste casă, așa să fugă rălele de la salașul aista“.

Scrobul sau *papri* se face din ouă cu unt, cu untură ori cu zmintină. El se prepară așa: se pune în tîgae unt, untură ori zmintină, și se lasă să se topească ori să fiarbă, punindu-se ceapă și legume: cînd ceapa s'a rumenit, atunci se toarnă în tîgae ouă bătute și se lasă de se coc bine, pînă ce prinde coajă.

Papa cu slănină se face ca și cea de mai sus, lăsîndu-se să se topească slămina.

Cînd se face papă cu lapte dulce, se numește *scocică*¹⁾. În scocică se pun și verdețuri. Scocica se face punînd în tîgae lapte dulce și-l lăsăm de ferbe: cînd el ferbe bine, punem în el ouă bătute și se lasă de ferbe bine.

Ochiurii nu fac de cît țaranii mai bogați, cei ce au contact cu surtucarii. Ochiurile se fac din ouă scoase din coji, și puse la fert în apă cînd clocotește. După ce se scurg de apă, se toarnă peste ele unt topit, proaspăt.

M. Lupescu.

CIMILITURI

Mămăliga.

139. Am vacă neagră: cînd se balegă, toți aleargă. — A. Vas.

140. Otrocol
prin otrocol,
miuza besă,

bumbul esă. — S. T. K.

141. Marua²⁾ bese,
bumbu-i ese. — Bălășel.

a) Neagra bese,
gilca ese. — Bălășel.

1). *Scocica* se cunoaște prin Dorna.

2). *Marua* e nume propriu femeesc ce se da la vito, după cum *Barna* de sex barbatesc.

142. Dobra grasă
făr de oasă. — Bălăşel.

Mătura.

143. Obieluţă tătărască
virghite prin casă. — Bălăşel.

Melesteul.

144. Otrocol
prin ocol
şi pistolul gol. — S. T. K.

Meliţa.

145. Am o căţea: pin' n'o iaŭ de
coadă, nu latră. — Bălăşel

Minciuna.

146. Pe o urmă de purice s'agăsit
un corn de porc; cel fără mlui
l-a luat, şi cel cu pielea goală
l-a pus în sin. — A. Vasiliu.

Mirtanul.

147. Hop, hop
truăcop
şade jos la foc. — Bălăşel

Moara.

148. Am o pană 'mpanată
pe apă lasată. — A. Vasiliu

149. Turta mea
pe turta ta,
eleşteŭ
în c..ul tēu. — Bălăşel.

150. Cucuetă cumătră. n' aş
schimba-o nici pe ştiucă nici
pe crap, şi şede cu cojocu'n cap—

S. T. K.

Morcovul.

151. S'a bagat popa'n camară
ş'a lăsat c..ele-afară. — Lupescu.

Musca.

152. Cine şade 'n grindă
şi colindă
şi vorbeşte
ungureşte ? — Rudeanu.

a) Cine pă grindă
colindă,
şi vorbeşte
ungureşte ? — Rudeanu.

Nasul.

153. Ciocănel de piele
cu două găurele. — V. A. F.

Năstrapa.

154. Am o vacă cu jiŭa 'n
spinare. — Rudeanu.

Neaua.

155. Heana
Cosinzana
ciud o intius brincele
o umplut luncel. — S. T. K.

Negura.

156. Mă sui în scai
să văd de cai ;
cuŭitul imi pică,
luna-l văzură,
soarele-l luară. — Lupescu.

Nuelele.

157. De la munte
viu oile ŭintate în frunte. —
A. Vasiliu

Numele.

158. Ce-i pe tine și nu-l simțește
nimeni? — A. Vasiliu.

Ochii.

159. Am doi junei
cit lumea de lungi.—A. Vasiliu.

160. Floace negre înțiuim,
borte negre astupăm. — A. Vas.

161. Bate cu maele
să aștearnă straele,
să ne culcăm,
floci cu floci să 'mpreunăm,
găuri negre s' astupăm. — Băl.

162. Am două cireșe iufpte într'o
tulpină. — Rudeanu.

163. Am o ghicitoare: ce-i dai,
ghicește.
(Din Șîrbă], Suceava).

Oglinda.

164. Străchinuța verde
fundul i se vede. — S. T. K.
(Glodeni-Parpanița).

a) Ce i strachină în päreie? —
S. T. K.

Oile.

165. Am un pătuiaș de fiu
în patru resteie. — Bălășel.

Oile și ciobanul.

166. Ciugurel
mugurel
merg pe drum însărățel,

ciugur

mugur

cel bătrîn,
merge'n fruntea lor cîntînd. —
Rudeanu.

Omul.

167. Am doi pari; pe pari o pu-
tiuă; pe putiuă un bostan; și 'n
pădure umblă oile. — A. Vas.

Omul, furca, și caiorul.

168. Gagiu ține calul
și 'ncealecă răstăflocea. — Bal.

Opinca.

169. M-am dus în pădure,
am tăiet o nuie,
am făcut o poeză
și mi-a mai ramas o bucată.—
S. T. K.

170. Am două covățele: ziua
pline, noaptea goale. — A. Vas.

Oul.

171. Am căsuță văruiță
fără nici o horticeică. — A. Vas.

172. Ce șede 'n tufă și nu suflă? —
A. Vasiliu.

173. M-a trimes Doamna dă sus
la cea dă jos să-i dau vin și
rachiu într'un butoiu.—Rudeanu

174. Alb și rotunjor
face pic din pod. — Rudeanu.

Painjănul.

175. Am o oae oacheșă

șede'n rugul drumului
și se 'nchină cucului :
Cucule, Măria Ta,
le-aș ruga pe Dumneata
să-mi aduci doi feți

logofeți
cu păr de aur creț.
Joacă'n vale,
joacă'n deal
la pomătul lui Gradan.

la Ilic
la băcălie
giciți Dv. ce să fie. — S. T. K.

Pastaea cu fasole.

176. Am o vacă slabă de i se
văd coastele. — A. Vasiliu.

Păcornița.

177. Am o ulcică cu miere,
șede la lelea în buruene.
(Din Cristești, Suceava)

Păduchele.

178. Ce e mic, mititel,
și-ți rădică căciula pentru el? —
Rudeanu.

179. Am un cal : stă cu șaua
în spinare. — Bălășel.

Părul capului.

180. Tăiați o nua, mă 'ntorsei
și nu-ți mai găsiți urma. — Bălășel.

Pepenele.

181. Bagă mâna printre frunze
ș' apuci pe moșul de buze. —

Perina.

182. Se suie moșul pe moașa
și face : foșă, foșă. — A. Vasiliu

Piciorul.

183. Piele albă în piele albă,
împinge virtos să meargă. —
S. T. K.

184. Ciolan roșu în gaură neagră.
Balășel.

a) Par roșu în gaură neagră. —
Rudeanu.

185. Am un pătul: întâi îl acopăr,
apoi îl lațuți. — Bălășel.

Pieptenele.

186. Am un porc tăpălăgos
mână porcii în jos. — A. Vas.

187. Papaidos
scoate porcii de la dos. — Băl.

Pirostriile.

188. Am trei călugărițe, șed cu
picioarele în jos. — Bălășel.

Ploaea.

189. Vine un nour nourat
cu gorila (?) amestecat,
unde pică picătura
se slește ea cutura — S. T. K.

Plosca.

190. Am o vacă și o mulg cu
A. Vasiliu. cracii în sus. — Rudeanu.

191. Tiugă tuturugă
aliū culecvă tingă. — Bălăşel.
192. Tiugă barabugă ¹⁾
la mijloc cu chioştiţa ²⁾. — Băl.
193. Turcă ţurculeauă
gaură icleană,
c. cu meşteşug
sulaci cu belciug. — Bălăşel.
- Plugul.**
194. Limba croeşte
şi buzele sfişeşte. — S. T. K.
195. Cinci şipători,
doisprezece opintitori,
la gaură ghelberî găoază. —
Bălăşel.
196. Ma suiî în deal în cucă,
mă uitai în vale'n luncă,
văzuî vîntul
răsturnînd pămîntul. — Bălăşel.
- Poama.**
197. Am o vacă a fată
vişelul în ea tot a fată. — Vas.
- Podul.**
198. În mijlocu doiului ³⁾
pau hududoiului ⁴⁾. — Bălăşel.
- Porcul.**
199. Ce-î mai mic de cit calul şi
mai mare de cit taruţa ? —
Lupescu.
200. Cine caută mereu fără să fi
pîrdut ceva ? — Rudeanu.
- Pragul.**
201. În pădure crescut,
în pădure născut,
acasă dacă m'aduseră
vătaf de mă puseră. — Băl.
- Puiul.**
202. Ce ese din lucru
şi se face fiinţă ? — S. T. K.
- Furicele.**
203. Am un cal
cit un mal,
unde sare
urmă n'are. — A. Vasiliu.
204. Ţup de icl
şup de colea,
popirlita
popirlea. — S. T. K.
205. Pe coasta lui Perpeleag
se dă lancu peste cap. — Băl.
- Puşca.**
206. Huhurează creaţă
după deal nechează. — Lupescu.
- a) Huhurează
burează
departe nechează. — S. T. K.
207. După deal nechează,
nimeni nu culcăză,
numai cū
şi cu Dumnezeu. — A. Vasiliu.

1). Adiectiv de ocazie, care însoţinează ceva nepotrivit, alezuit fără simetrie, fără gust estetic.

2). Aşchintă, jăndurica, telegure de lomu sau de alta materie tare.

3). *Doiū* şi *dolic* este un loc adăpostit de vînturi, mai dosnic, unde e mai multă umbră şi unde vînturile nu pot bate din cauza vite unui munte, deal, pădure.

4). *Hududoiu* — vale strîmtă şi adîncă pe unde cargo o apă zgomotoasă. *Curge huduloiu* — curge iute şi cu zgomot. *Aruncă-l în hududoiu*: într'o vale adîncă şi strîmtă, din care să nu mai iasă.

208. Mă suii în deal
la caprica mare.
Două muşte arău,
două muşte trierau
cu doi meri,
cu doi peri,
cu două fuse de aur:
ferice de cel graur
că şede într'un stîlp de aur.
şi se roagă rugului,
ca musca turcului,
să-i dee cheile
să descale ţările. — A. Vasiliu.
- Putineiu.**
209. Am o trupină scorbură
şede jos şi vorbură. — Balăşel
- Raţa.**
210. Toală noaptea măcăeşte,
şi cînd zboară, suireşte. —
S. T. K.
211. Basma înodată
peste mare aruncată. Balăşel.
212. Găinuşă
săinuşă
trece marea 'n picioruşe. — Băl.
- Rîndunica.**
213. Ce grăcşle
pe turceşte
şi nu ştie
ce vorbeşte? — V. A. Florescu
- Rişniţa.**
214. Turta mea
pe turta ta,
fusul meu
- în c..ul tău. — A. Vasiliu.
- Scara.**
215. Două lemne
hodolemue,
şi mai multe mărunţele. —
A. Vasiliu.
- a) Două lemne
hondrolemue,
ş'un braţ de surcele. — Băl.
- Scaunul.**
216. Am venit asară la voi
şi mi-ai pus-o dinapoi. —
A. Vasiliu.
217. Am un purcel de teiu,
fiţal, fiţal prin bordei. —
S. T. K.
- Schiţele roţei**
218. Douăsprezece fete se culcă
într'un pat, şi nici una nu-i
la margine. — S. T. K.
- Scoica.**
219. Sus copae,
joc copae,
la mijloc carne de oac. — Rud.
- Scripca.**
220. Pe o vale întunecoasă
vine o babă grebănoasă,
pe la şele
cu dirjele,
pe la buze
cu sumuze,
pe la nări
cu lumînări. — S. T. K.

Scrinciobul.

221. Am un lucru cu cusur
ce ne duce prin prejur. —
S. T. K

Sfredelul.

222. Am un hoŃ; c. ul îl bagă
în coşare, şi coarnele-l rămiu
afară. — Bălăşel.
223. Am un purcel
cu buza de fier. — A. Vasiliu.

224. Răgăoace c. a său. — Băl.

225. Am o fată colţuroasă, ciŃi
vin o iaŃ în braţe. — Bălăşel.

Soba, cărbunii şi vătraiul.

226. Am un obor de cai roşii,
şi cind bag unu negru, îi scoate
pe toŃi afară. — Rudeanu

Somnul.

227. Ce-Ń mai dulce de cit dulce
şi pe talger nu-l poŃi duce? —
A. Vasiliu.

- a) Ce e dulce
şi mai dulce,
şi pe taer
nu se taer? — Rudeanu.

- b) Ce e dulce
şi mai dulce,
pe taer nu se taer
cu lingura nu se minincă,
cu păharu nu se bea? — Băl.

Soarele.

228. Inelul Doamnei
în fundul holboanei. — Lupescu.

229. Pana cocostreului
bate faţa Ńirgului. — S. T. K

Spata.

230. Am o babă care 'nceagă
apele. — Rudeanu.

Stelele.

231. De la noi
şi pin' la voi,
tot parale
prin gunoi. — A. Vasiliu.

Stigletele.

232. MiŃiŃal şi colorat
ŃiŃteşte ne 'ncelat. — S. T. K.

Strugurele.

233. Negru spinzurat
în frunze îngropat. — S. T. K.

234. La faŃă chipos,
la trup bubos. — Bălăşel.

235. GhicŃ ghicitoarea:
cin' mŃ-o ghicŃ ghicitoarea
să-mŃ minince alŃnătoarea. —
Bălăşel.

Stupul.

236. Am o casă rotungioară,
mulŃi volnicŃ în ea se mŃară.
Marian.

237. Baba pediŃă
cu dinŃi de cirtŃă,
face feciorŃ şi nepoŃi
şi le pune nume: hoŃi. —
Marian.

238. Șede moașa pe știubei
și culege petriujei. — Marian.
să bage neica mălăcu. — Rud.

239. Am un moș.
șede jos,
și dă cu săgețile
în toate părțile. — Bălășel

Suveica (Sucala)

240. La capete ascuțită,
la mijloc scobită. — S. T. K.

241. Cirlăioară brează
pe munte nechează. — Bălășel.

Șerpele.

242. Resteu rece
marea trece. — Rudeanu.

Teaca și ouțitul.

243. Putineiu
de teiū,
limbă de balaur. — Bălășel.

Treptele.

244. De la pământ pină la prag.
merg patru pași numărind. —
A. Vasiliu.

Turta.

245. Scot pe roșu.
și vir pe netedu. — Bălășel.

Țarca.

246. Ghieci: unde-i alb, nu-i omăt;
unde-i negru nu-i pământ; un-
de-i codae, nu-i tigae.
(Din Neagra-Șarului, Suceava)

Țestul cu malaiu.

247. Ridică lelița cracu

Țițele.

248. Am două burdușele;
dacă n'ar fi ele,
n'ar mai fi nimeni pe lume. —
Rudeanu.

Urciorul.

249. Gargăuț
în părăuț. — A. Vasiliu.

Urechile.

250. Două spărturi de blid
în margine de crîng — Băl.

251. Pe un virv de ciopirlac
două felii de dovleac. —
V. A. Foreseu.

Usturoiul.

252. Într'o urmă de oac
doisprezece frați. — S. T. K.

Ușa.

253. Și afară, și în casă.
Ghieci ce e? — Rudeanu.

Vatra.

254. Am o ladă, și pe ladă cra-
canată, și pe creanată moșinoiū.
și pe moșinoiū popa Chilioiū.
(Din Știrbăț, Suceava)

Vadra.

255. Am o iapă albă
o duc de coadă la apă. — Băl.

Vătrarul.

256. Avilas

SEZĂTOAREA

cu capu ars. Bălășel.

Viea.

257. Tata uscat și mama verde. —
Bălășel.

Vinul.

258. La mesele cele alese
nu lipsesc,
și fac poznele adese
celor ce mă prisosesc. — S. T. K.

Vitelul.

259. Ce trece prin apă și nu se
udă? — A. Vasiliu.

260. Citu-i omu miștal
patru țări le iuvirlește,
cînd moare
în joc sare. — S. T. K.

Vintul.

261. Iș, iș
prin paș,
țac, țac
prin copac. — S. T. K.

Zovelca.

262 Am un epure ballat
la cru mă li iuvațat. — Bal.

Artur Gorovei.

CÎNTECE

487.—Foaie verdi baraboi
ni-o făcu maica pi dot,
unu niereuri, unu giol,
ș-o umplu lumea cu uoi:
da di ni face mai mult
agîungem și pi la munt.
S-o lua maica prin țari
e-o snicè di loziuari
si ni stringi grămăgioari.
Și gramadi nu ni-o strins
numa ni-o-ntarta di-am plus.
(Auzit de la Zamfiră lui V. Olaru,
din com. Broscăuț, jud. Dorohol.)

488. Foailiana peliuiți
maici, maici, maiculiți
la ei mai făcut măteuți,
di mă eū la meliții:

(Auzit de la Ruxanda lui Toader Ionoaca, de 42 ani, din Tălărușț jud. Suceava).

căluui-u-aș cătunii,
numa pușca si nu cii,
pușca și cu arinili
mni-o strica ciolauili.
Ni pune satu la bgir...
noi di frica bgirului,
trecui apa Ghistrului.
Cin apa la gîumătale,
iaci scrimița la spati:
hai bădiți inapo!
e-om plăti bgiru-amindoi,
tu-i da un leū și eū doi
ș-om ține cas'amindoi.
Citi cari cu pohoari
lăti sui si coboari,
numa caru bădiți
șădi-m malu Bistriți
nici nu sui, nici coboari
bati boi di-i omoari.

489.—Foai verdi poami năgri
 măi Marandî, măi,
 nevasta care ni dragi
 esi u cali şi mă-ntriabi
 di ci port cameşa năgri ?
 La s-o por e-aşa ni dragi,
 ni nevasta cam bolnavi,
 şi-î bolnavi la o mini
 u-o spala cameş di o luni,
 dî-o luni, dî-o săptămîni.
 Gioăa di ni li-o spalat,
 Viirîa ci li-o calcat,
 Duminica m'am imbracat.
 Lunî cu puica m-am primblat.
 Allî foai di nagari,
 ca si-nî scriu o birtioari
 s-o likes(e) pi poart-afari,
 ciui-a treci si cetiasci
 inima si-ş răcorîască.

(Auzit de la N. Rusu, comuna
 Sireca, Iaş).

490.—Vini cucu di trii dzili
 pisti munţ, pisti paduri
 şi n-ari uni si puni.
 S-ar puni pi-o rămure,
 da î aproapi casa me.
 Fugi, cucule, nu cînta
 e-oî lua puşca ş-oî da
 şi Ń-oî rupi aripa.
 Ş'aşă cînti di frumos
 di peică frunza pi gîos ;
 aşă cînti di cu jăli
 di stă apa şi nu meri.
 Cucule, cu pana suri,
 muşca-Ń-ai limba din guri.
 Daci limba mni-oî muşca
 cu ci foc oi măi cînta ?

(Auzit de la Florea Iuţ Th. Dogariu de
 10 ani. Ea il ştie de la bunicii ei, Th.
 Dogariu de 70 ani.)

491.—Frunzuliana foi di pluti
 cînti cucu sus pi lunci ;
 cucu ciuti si roteşti
 GliiŃ murgu potcogeşti,
 şi la drum si prigateşti ;
 puica dim poarti-l prageşti
 şi diu lacrimni muil zareşti.
 Hai murgule-m pas mai tari,
 ori Ńi săli, ori Ńi foami,
 ori Ńi greŃ di-a meli armi ?
 —Nici mni săli, nici mni foami,
 nici mni greŃ di-a tali arui ;
 da mni greŃ di ci-aud cŃ :
 e-aud vintu vijin[d]
 şi frunza-u codru pocniu[d],
 e-aud Prutu cum hueşti,
 şi hueşti api răci,
 da-Ń-ar Dumnedzău si săci,
 si rămii peetrii
 si li ardă soarili
 si-l trec cu picioarili
 si-m văd surioarili,
 ei di cin nu li-am vazut
 carula pi mini-o scadzut :
 pînŃ elu li-oî miăi vide
 carula a şi miî scade.
 Si vreî a o cîntari
 uicî o litri nu-î gasi.
 Nici o litri, uicî un dram
 uicî măduvi la ciolan.

(Auzit de la Ruxanda Th. Mallet
 de 21 ani. Il ştie de la GaliŃa Iuţ
 Th. Ruşilor, de 57 ani.)

Culese de **A. Vasiliu**, inv.

192—Frunză verde măr domnesc,
 cu cit beŃ şi libovesc
 cu alita nu 'nebunesc.
 Frunză verde trei alunç,
 tot mă bat gînduri nebune :

să-mi eu cal și arme bune
să mă duc cu puica'u lume,
să văd ce nume mi-or pune.
De mi-or pune un nume buu,
cu puica să mă cunuu ;
de mi-or scoate o vorbă ră
noi să ne lăsăm așa.

(Auzit de la Vârvara Bulugheană,
din Crucea, com. Broșteni, jud.
Suceava).

493.—Foileană sălcioară,
răsai lună de cu sară,
să mă uit să mi să vadă
de-a li puicuța pe-alară :
dacă puica s'a culca,
orî li răsări orî ba.
Foileauă mintă creață,
puica badei cea isleață
dacă vede că 'nserează
ese 'u prag și tol oflează.
— Puiculiță ce oftezi
orî le uiffi și nu mă vezi ?
— Ba te vad, badiță, bine,
da nu pot să vin la tine
că-s dușmanii lângă mine.
stau cu pistoalele pline
ciud de cînd să dee'u mine.

(Auzit de la Anuca H. T. Mustea,
din Crucea.

494.—Foaie verde sălcioară
elle paseri sînt de sboară
toate zic : bade le 'nsoră ;
Numa-uu puî de rîndune
ciripă și zice așa :
nici-o poamă nu-î amară
ca soju de-a doua oară

Auzit de la Gih. Niga din Bucovina

495.—Frunză verde de-o sipică

unde-ai pornit Ionică ?

— Peste Olt la ibovnică.

— Oltu-î mare, Iutrea-î mică
și ai să te 'neci, Ionică.

— Și dacă m'aș Ineca,
multă lume n'aș strica.

Da mai biuî m'oiu Ineca
că mi-o bate malcă-sa

cu nuele subțirele

peste buze mititele.

(Auzit de la Petrița Dănilă, din
Crucea)

496.—Și of ! lume mare lume,

cine ți-o zis ție lume,

nu ți-o știut pune nume.

Să-ți fi zis : amăgitoare,

că pe mulți ai amăgit,

da pe mine m'ai gătit,

m'ai gătit și m'ai sfirșit.

Să-ți fi zis : inșălătoare,

de copii amăgitoare,

că pe mulți ai inșelat

da pe mine m'ai gătat.

(Auzit de la Vârvara Bulugheană,
din Crucea).

497.—Foaie verde sălcioară

măndra mea de astă-vară

să roagă s'o iubesc iară.

Foaie verde lemnu sucit,

doară eu n'am nebunit

să iubesc ce am părăsit

Nici nu-s firuș de săcară

să iubesc ce am lăsat iară.

nici nu-s firuș de ovăs

să iubesc ce-odată lăs.

(Auzit de la Gih. Niga din Bucovina .

Culese de L. Mrejeriū.

Note Bibliografice.

Din scrierile lui Dimitrie Dan. Cernăuți, Societatea tipografică bucovineană, 1902. — Într-o broșură de 89 pag., format mare, Părintele Dan, cunoscut deja cetitorilor noștri prin câteva tradițiuni populare din Bucovina, publicate în *Șezătoarea*, a adunat o parte din scrierile sale, răspândite prin mai multe ziare din Bucovina și Transilvania. În această broșură sînt câteva lucrări cari pot interesa pe folkloriști, precum tradițiile: *Zina iazului*, *Zidirea mănăstirei Sucevița*, *Episcopul Dosiftei și dis-ă'ul Ciolău*, *Cîrțița în credință: poporală romînă*, *Bumbicul Sucevei*, *Laura și legendele*; *Legenda vameșului*, *Legenda broaștei*, *Iornoroga*, *Preminte-Solomon și șerpele*, *De ce buha bea numai apă de ploare?* și *Legenda pămîntului și a muncii*. — Părintele Dan a publicat deja un număr însemnat de lucrări, studii etnografice asupra popoarelor din *Bucovina*: romîni, armeni, țigani și evrei. Activitatea sa folkloristică s-a manifestat prin volumul *Comuna Straja și locuitorii ei* (Cernăuți 1897), prin o importantă colecție de credințe și superstiții publicată în foasta *Gazeta Bucovinei*, și apoi în limba germană în o revistă din Viena, etc

Toma Dicescu. *Material pentru serbări școlare și șezători sătești*. Cimpulung, Tipografia și legatoria de cărți G. N. Vlădescu, 1902. — O broșură de 60 pagini, cu diverse bucăți pentru citit și recitat de copii sau la adunări populare, în care se găsește și câteva basme rominești traduse din colecția fraților Grimm. Scopul D-lui Dicescu, publicînd aceste basme, a fost numai de a da tinerimei să citească bucăți cari prezintă un interes educativ.

A. G.

Recomandăm cetitorilor noștri, și în special domnilor învățători sătești, cărțile D-lui D-r. I. Simionescu, profesor la universitatea din Iași, scrise rominește și spre înțelesul tuturor: *Noțiuni de zoologie și botanică* (2 fr. 50) și *Noțiuni de geologie* (1 fr. 75), ce se pot căpăta de la librăria I. V. Socec, București, calea Victoriei.